

INFORMÁCIA O POSTAVENÍ A ÚLOHE LABORATÓRIÍ V ODBORNOM LIEČEBNOM ÚSTAVE NA PREDNEJ HORE

L. KOVÁCS, H. DORČÁKOVÁ

OKBTaM, OLÚP Predná Hora pri Muráni,
primár: RNDr. PhMr. L. Kovács

Odborný liečebný ústav na Prednej Hore sa zaoberá liečbou pacientov závislých od alkoholu, návykových liekov a v poslednom čase aj závislých od tzv. tvrdých drog. Pôvodná liečebňa tuberkulózy a respiračných chorôb sa v roku 1973 reprofilizovala a modifikovala na súčasnú podobu. Z troch oddelení ostalo jedno so zameraním viac-menej pôvodným – liečba pľúcnych ochorení, často v kombinácii s abúzom. Dve oddelenia sa špecializovali na liečbu pacientov–toxikomanov.

Starostlivosť o pacientov je komplexná, okrem iného aj vďaka tímu deviatich lekárov (internista, psychiater, neurológ) a piatich psychológov. Na zlepšenie psychického stavu a tým aj na proces liečby kladne pôsobí pracovná rehabilitácia v krásnom prírodnom prostredí, v blízkom skleníku a záhrade, ako aj možnosť širokého športového vyžitia v telocvični, na kurtoch, v plavárni. Rodinným príslušníkom sa v prípade návštevy zabezpečuje ubytovanie a strava.

Kvôli pestrej skladbe pacientov je pre ústav charakteristická aj rôznorodá a široká skladba ponúkaných laboratórnych vyšetrení; z nich niektoré sú typické pre NsP 3. typu. Vyše dvesto rôznych sledovaných parametrov sa určuje na biochemickom, hematologickom, mikrobiologickom, funkčnom, röntgenologickom, toxikologickom a imunologickom úseku. Cieľom takého širokého záberu vyšetrení je podať čo najucelenejší pohľad na homeostatický stav vnútorného prostredia, stupeň a druh poškodenia jednotlivých orgánov, atď.

Najmladšími úsekmi sú toxikologické a imunologické laboratórium. Prvé z nich využíva chromatografické metódy, a to GC - plynovú chromatografiu na stanovenie hladiny alkoholu v krvi a TLC - tenkovrstvovú chromatografiu na detegovanie prítomnosti metabolitov liečiv v moči. Imunologické laboratórium pracuje od konca roka 1992. Jeho záber je zatiaľ pomerne úzky – spočíva vo využívaní imunochemických metód, najmä radiálnej imunodifúzie pre základný humorálny profil, imunoelektroforézy. Na vybraných pacientoch sa začalo skúšať sledovanie fagocytárnej a baktericídnej aktivity, aktiváciu komplementu a perspektívne sa uvažuje napríklad aj o robení jednotlivých rozetových testov a stanovovaní niektorých autoprotilátok. V súčasnosti, keď visí nad celým rezortom zdravotníctva Dammoklov meč, sa otázka OKBaT diskutuje aj v rámci nášho ústavu a začína byť ťažké až nemožné zabezpečovať možnosti rozširovania spektra vyšetrení. Myslíme si však, že je morálnou povinnosťou zdravotníkov snažiť sa o čo najpresnejšie určenie zdravotného stavu toxikomanov, trpiacich rôznymi, najmä infekčnými ochoreniami vďaka zníženej obranyschopnosti organizmu. Tú, ako je známe, spôsobuje porušenie funkčnosti niektorých zložiek imunitného systému a celková zlá sociálna situácia typická pre väčšinu týchto ľudí. Je to na škodu najmä pacientov, ale aj odborníkov, lebo napríklad narušenie biochemických a imunologických procesov v organizme s tuberkulózou a závislosťou od alkoholu je oblasť veľmi zložitá a relatívne málo preskúmaná. Nedá nám nespomenúť fakt, že pri alkoholikom poškodení pečene je pozmenené metabolizovanie mnohých podávaných liekov. Napriek tejto kritickej situácii hlavnou snahou celého perso-

L. KOVÁCS, H. DORČÁKOVÁ / INFORMÁCIA O POSTAVENÍ A ÚLOHE LABORATÓRIÍ V ODBORNOM LIEČEBNOM ÚSTAVE NA PREDNEJ HORE

nálu OLÚP je zabezpečiť komplexnú starostlivosť o pacienta, vytvoriť mu optimálne podmienky na zlepšenie jeho telesného i duševného stavu a pomôcť mu navrátiť sa do normálneho života.

Biochemické laboratórium

KRV: Glykémia, močovina, kreatinín, celkové bielkoviny, celkový bilirubín, konjugovaný bilirubín, AST, ALT, GMT, alkalická fosfatáza, kyslá fosfatáza, celkový cholesterol, HDL cholesterol, triacylglyceroly, LD, kyselina močová, lipoproteíny, amyláza, MPK (mukoproteíny), BSP (bromsulftaleínová skúška), NPN (neproteínový dusík), alkohol enzymaticky, ATP, Fi (fibrinogén), CIK (cirk. imunokomplexy), Fe + väzbová kapacita, Cu, Mg, Na, K, Cl, Ca, Li, kreatínínkináza, sural, pyrazinamid, HBsAg, elektroforéza bielkovín, antipyrín.

MOČ: Clearance kreatinínu, amyláza, moč chemicky + sediment, addis sediment, kvantitatívna proteínúria, odpad cukru + acetón, krv, acidotest.

STOLICA: Okultné krvácanie, mikroskopický tuk, škrob, svalové vlákna.

PLEURÁLNY PUNKTÁT: Bilirubín, glukóza, cholesterol, celkové bielkoviny.

ŽALÚDOČNÁ SONDA

Toxikologické laboratórium

Plynová chromatografia: alkohol,

Chromatografia na tenkej vrstve: aprobarbital, fenobarbital, alobarbital, hexabarbital, cyklobarbital, amobarbital, barbital, salicilany, fenacetín, diazepam, oxazepam, nitrazepam, codeín, meprobamat, alnagon, meprobamat, aminofenazon, amfetamín, toluén, efedrín.

Hematologické laboratórium:

Er (erytrocyty), Le (leukocyty), HTK (hematokrit), dif. Le, FW (Fahrens - Westergren), Tr (trombocyty), Rtc (trombocyty), absolútny počet Eo, quickov test, hemoglobín, Lee White, DK (čas krvácania), KS + krvné podskupiny, Rh faktor, krížový test, VDRL (kardiolipínový test), karboxyhemoglobín, bronchoalveolárna laváž

PLEURÁLNY PUNKTÁT: Le, dif. Le.

SPŮTUM: Eo - náter

Funkčné laboratórium:

EEG, EKG, audiometria, inhalácia, ergometria, FRV, GS (globálna spirometria), ABR, RTG

Mikrobiologické laboratórium

NEŠPECIFICKÁ BAKTERIÁLNA FLÓRA - CITLIVOSŤ NA ATB

Vyš. materiál: spútum, výter: hrdlo, oko, ucho, rany; krv, moč, hnis, punktát, exudát, ŠPECIÁLNA BAKTERIÁLNA FLÓRA:

Vyš. materiál: spútum, výtery, punktát, moč (Schleigov test), hnis, mikroskopický náter na skielku, exudát.

Imunologické laboratórium

HUMORÁLNY IMUNOLOGICKÝ PROFIL:

Imunoglobulín G, imunoglobulín A, imunoglobulín M, A1 - Antitrypsín, ceruloplazmín, transferín, haptoglobín, prealbumín, albumín, C3, C4, orosomukoid.

Do redakcie prišlo dňa: 2. 6. 1993

Adresa autora: RNDr. PhMr. L. Kovács, bytovka T - 20, 049 02 Predná Hora